



EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 9.2.2005
KOM(2005) 33 lõplik

KOMISJONI TEATIS

sotsiaalmeetmete kava kohta

KOMISJONI TEATIS

Sotsiaalmeetmete kava

„Sotsiaalne Euroopa maailmamajanduses: töökohad ja võimalused kõigile“ – selline on 2010. aastani kehtvat ajavahemikku hõlmava sotsiaalmeetmete kava teise etapi juhtlause. Nagu komisjon märkis Lissaboni strateegia vahekokkuvõtet käsitlevas teatises, on visioon, mis meid seob ja mida kinnitatakse põhiseaduses, visioon „Euroopa säästva arengu tagamisest, mis põhineb tasakaalustatud majanduskasvul ja stabiilsetel hindadel, suure konkurentsivõimega sotsiaalsel turumajandusel, mille eesmärk on saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress, samuti kõrgetasemelisel keskkonnakaitset ja keskkonna kvaliteedi parandamisel“.

Komisjon peab väga oluliseks Euroopa sotsiaalse mudeli ajakohastamist ja arendamist ning sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamist nii Lissaboni strateegia¹ kui säästva arengu strateegia² osana. Käesolevas kavas määratakse kindlaks prioriteedid, millest Euroopa Liidu tegevus peaks selles valdkonnas juhinduma.

Sotsiaalmeetmete kava ülevaatamine täiendab ja toetab Lissaboni strateegia vaheülevaadet, milles keskendutakse majanduskasvule ja tööhõivele. Sotsiaalmeetmete kaval on oluline osa majanduskasvu sotsiaalse mõõtme edendamisel.

Märkimisväärne edasimineku toimus juba aastatel 2000–2004. Nüüd on vaja parandada sotsiaalmeetmete kavas ettenähtud meetmete rakendamist põhimõtete alusel, mis on oma väärtust tõestanud. Need põhimõtted peaksid võimaldama:

- püüelda Euroopa integreeritud lähenemisviisi poole, mis tagab positiivse koostöö majandus-, sotsiaal- ja tööhõivepoliitika vahel;
- edendada kvaliteeti – tööhõive, sotsiaalpoliitika ja töösuhete kvaliteeti, mis omakorda peaks võimaldama parandada inim- ja sotsiaalkapitali;
- ajakohastada sotsiaalkaitseüsteeme, kohandades neid meie ühiskonna praegustele nõuetele, tuginedes solidaarsusele ja tugevdades nende kui tootmisteguri rolli;
- võtta arvesse „sotsiaalpoliitika puudumise kulusid“.

Sotsiaalmeetmete kava lisandväärtuses ei ole kahtlust. Sotsiaalmeetmete kava võimaldab hõlbustada riiklike süsteemide ajakohastamist laiaulatuslike majandus- ja sotsiaalmuutuste taustal. Kava toetab ühtse turu harmoonilist toimimist, tagades samal ajal põhiõiguste ja ühiste väärtuste austamise.

Selle lähenemisviisi tähtsust on rõhutanud Euroopa Parlament mitmetes viimastel aastatel esitatud arvamustes Lissaboni strateegia sotsiaalsete aspektide kohta.

¹ KOM (2005) 24.

² KOM (2005) 37.

Sotsiaalmeetmete kava põhineb ka sotsiaalpoliitika tulevikku käsitleva kõrgetasemelise töörühma aruandel ning Wim Koki kolmandal aruandel "Väljakutsega silmitsi" (oktoober 2004). Kavas võetakse arvesse ka avatud interaktiivseid mõttevahetusi, mida peeti Hollandi eesistumise ajal 2004. aasta teisel poolel.

Kavas arendatakse kaheosalist strateegiat.

Esiteks rõhutatakse kava osatähtsust kodanike usalduse tugevdamisel. Selline usaldus on hädavajalik muutuste juhtimisel ning sellel on oluline osa majanduskasvu toetamisel. Kavas kirjeldatakse ühenduse vahendite kombinatsiooni kava rakendamise kvaliteedi parandamiseks ning esitatakse selles kontekstis kolm olulist edutingimust: põlvkondadevaheline lähenemine, koostöö muutuste nimel ning vajadus kasutada globaliseerumisel avanevaid võimalusi.

Teiseks esitatakse selles olulised meetmed kahe peamise teema all, mis on hõlmatud komisjoni strateegiliste eesmärkidega 2005–2009³: 1) tööhõive (jõukuse eesmärk) ning 2) sellega seotud võrdsed võimalused ja hõlvamine (solidaarsuse eesmärk). Kavas ühendatakse ühtse Euroopa raamistiku konsolideerimine mitmesuguste erivajaduste arvestamiseks vajalike meetmete rakendamisega. Sel viisil toetab kava juhtlauset „ühendatud mitmekesisuses“, mis kuulutati välja põhiseaduse lepingu eelnõus.

1. USALDUSE SUURENDAMINE — EDU SAAVUTAMISE VAHENDID JA TINGIMUSED

1.1. Usalduse suurendamine

Sotsiaalmeetmete kava eesmärk on ajakohastada Euroopa sotsiaalset mudelit, eelkõige kollektiivset tegutsemisvõimekust edendades, ning pakkuda uusi võimalusi kõigile.

Peamised muutusi põhjustavad tegurid – suurem konkurents maailmas, tehnoloogia areng ja elanikkonna vananemine – kiirenevad käesoleva aastakümne lõpuks. Peamised väljakutsed jäävad alles: madal tööhõive, tööpuudus, vaesus, ebavõrdsus ja diskrimineerimine.

Sotsiaalpoliitika ajakohastamise kaudu peaksid kavandatavad meetmed võimaldada inimestel hakata uskuma omaenda võimesse neid muudatusi tõhusalt juhtida.

1.2. Vahendid

Sotsiaalmeetmete kava rakendamiseks on ELi käsutuses mitmeid vahendeid: õigusaktid, sotsiaalne dialoog, rahalised vahendid – eriti Euroopa Sotsiaalfond ja PROGRESSi programm – nn avatud koostöömeetod, mis toetab liikmesriikide pingutusi tööhõive- ja sotsiaalkaitse süsteemide ajakohastamisel, ning võrdõiguslikkuse süvalaiendamise põhimõte. Euroopa Sotsiaalfondi ja sotsiaalmeetmete kavaga loodud poliitikaraamistiku vahelist seost tugevdatakse. Euroopa Sotsiaalfondist toetatakse liikmesriikide poliitikat Euroopa tööhõivestrategia alusel vastu võetud juhiste ja soovitude ning sotsiaalse hõlvamise valdkonnas ELi poolt heaks kiidetud eesmärkide rakendamisel.

Euroopa Sotsiaalfond investeerib otse Euroopa tasandil heaks kiidetud ja liikmesriikide koostatud poliitikasuundade rakendamisse. Arvestades olukorda igas riigis, pakub Euroopa Sotsiaalfond konkreetset Euroopa lisandväärtust. Investeeringud inimeste koolitamisega ning

³ KOM (2005) 12.

sotsiaalse kapitali edendamine, mis suudab tekitada usaldust ja edendada koostööd, mõjutab tõepoolest märkimisväärselt majanduslike, sotsiaalsete ja tööhõivealaste eesmärkide saavutamist ning võiks seega aidata teha tasa reformide rakendamisel kaotatud aega.

Liikmesriikides ja piirkondades, mis on abikõlblikud kavandatava rubriigi „Lähenedamine“ alusel, esineb olulisi sotsiaal-majanduslikke erinevusi: majanduskasvu ja ühtekuuluvuse eesmärgi ei suudeta saavutada ühenduse rahastamiseta. Liikmesriikides, kes hakkavad saama toetust kavandatava rubriigi „Piirkondlik konkurentsivõime ja tööhõive“ alusel, hakkab Euroopa Sotsiaalfondil olema oluline roll katalüsaatorina. Samuti hakkab ta toetama kogemuste vahetamist.

Sotsiaalmeetmete kava ja Lissaboni strateegia vaheülevaate ning jätkusuutliku arengu strateegia vastastikune täiendavus tekitab vajaduse kava tihedalt kokku sobitada ka teiste komisjoni poliitikasuundadega siseturu, tööstuse, konkurentsi ja kaubanduse vallas. See lähenemisviis tingib vajaduse arvestada täielikult sotsiaalset ja tööhõive mõõdet muudes ühenduse poliitikavaldkondades ning vastupidi. Komisjoni väljatöötatud terviklik mõjuhindamisvahend on siinkohal väärtuslik metoodiline tööriist. Sotsiaalmeetmete kava on omakorda inspireeritud põhiseaduse lepingust, milles rõhutatakse integreeritud lähenemisviisi olulisust.

1.3. Edu saavutamise kolm tingimust

Sotsiaalmeetmete kava saab olla edukas üksnes siis, kui kaasatakse Euroopa elanikkonna kõik osad: muudatus peab tuginema uuele põlvkondadevahelisele lähenemisele. Samuti ei saa tööhõive, solidaarsuse ja sotsiaalse hõlvamise eesmärgi eraldada globaliseerunud majandusest, kus on kaalul Euroopa konkurentsivõime ja atraktiivsus. Selline kahe rinde avamine nõuab kõigi asjaosaliste kindlat ja aktiivset osalust.

1.3.1. Põlvkondadevaheline lähenemine: võimalused noortele

1.3.1.1. Roheline raamat põlvkondadevahelise mõõtmekohta

Euroopa elanikkonna demograafilise arenguga kaasnevad muutused, vajadus kohandada sotsiaalkaitse- ja pensionisüsteeme nendele muutustele ning vajadus siduda need kaalutlused üldise migratsiooniküsimusega on peamised väljakutsed.

Seepärast peab analüüsima tulevasi väljakutseid seoses põlvkondadevaheliste suhetega ja perekondade positsiooniga. Komisjon teeb ettepaneku koostada 2005. aastal roheline raamat põlvkondadevahelise mõõtmekohta.

Roheline raamat põlvkondadevahelise mõõtmekohta: Euroopa elanikkonna demograafiliste muutuste ja tagajärgede analüüs

1.3.1.2. Panus Euroopa noorsooalgatusse

Võttes kohustusi noorte ees, eriti eesmärgiga luua dünaamilised suhted põlvkondade vahel, väljendame usku tulevikku ning jätame kõrvale fataalse nägemuse vananemisest ja skeptitsismi. Euroopa noorsooalgatus tähistab selliste kohustuste võtmist.

Sotsiaalpartnerite põlvkondadevahelise koostöö näol võetud kohustus, mille nad on juba välja kuulutanud, annab väga olulise panuse sellesse algatusse, nii nagu ka noorte mõõtme inkorporeerimine tööhõive ja sotsiaalse hõlvamise strateegiatesse.

Põlvkondadevaheline koostöö: panus Euroopa noorsooalgatusse

1.3.2. Koostöö muutuste nimel

Koostöö ametiasutuste, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna vahel on üks Euroopa poliitikasuundade edu võtmetest. Reformide toetamise edendamiseks kutsus 2004. aasta märtsi Euroopa Ülemkogu liikmesriike üles looma koostöö muutuste nimel.

Samuti on vaja võtta kokku edusammud, mis on tehtud kõigi osapoolte osalemisel Euroopa poliitikasuundade rakendamisel. Selleks teeb komisjon ettepaneku:

Korraldada igal aastal kõigi asjaomaste osapoolte kohtumine foorumil, et hinnata kava rakendamist.

1.3.3. Väline mõõde

Globaliseerumise Sotsiaalse Mõõtme Maailmakomisjoni aruanne ja komisjoni enda ettepanekud on heaks aluseks oluliste edusammude saavutamisel globaliseerumise sotsiaalse mõõtme tugevdamisel.

- Kavas otsitakse võimalusi, kuidas saada kasu kogemuste vahetamisest ELi ja tema partnerite vahel majandus- ja sotsiaalarengu vahelise tiheda seose kohta, võttes arvesse väliskaubanduse mõju konkurentsivõimele: esiteks kandidaatriikidega, naaberriikidega ja muude kolmandate riikidega nagu tööstusriigid (USA, Jaapan), esilekerkivad majandused (Hiina, Brasiilia, India, Lõuna-Aafrika) ja arengumaad;
- teiseks rahvusvaheliste organisatsioonidega nagu ILO, OECD ja ÜRO, ning majandusjuhtimisega tegelevate organisatsioonidega nagu IMF, Maailmapank ja WTO, et võtta rohkem arvesse globaliseerumise sotsiaalset mõõdet ja jätkusuutliku arengu sotsiaalvaldkonnaga seotud sammast.

Rahuldava töö tagamine kõigile peaks olema maailmas eesmärk igal tasandil, nagu märkis Globaliseerumise Sotsiaalse Mõõtme Maailmakomisjon. See eesmärk on kooskõlas aastatuhande arengueesmärkide, Kopenhaageni sotsiaalteemalise ülemaailmse tippkohtumise kohustuste ja majandusjuhtimisega.

Lisaks loob komisjon talitustevahelise rühma, et edendada tööhõive, sotsiaalpoliitika ja rahuldava töö välise mõõtme arvessevõtmist.

Euroopa sotsiaalse mudeli kaasamine välisesse dialoogi ning meetmetesse kahepoolset, piirkondlikul ja mitmepoolset tasandil.

Rahuldava töö tagamine kui globaalne eesmärk igal tasandil.

2. KAKS PRIORITEETSET VALDKONDA

2.1. Liikumine täishõive suunas: muuta töö kõigi jaoks reaalseks võimaluseks, suurendada töö kvaliteeti ja tootlikkust ning ennetada ja juhtida muutusi

Täishõive saavutamine

Euroopa tööhõivestrategia uuendatud tsükkel 2005. aastal vastavalt Lissaboni vahearuandele.

Euroopa Sotsiaalfond edendamas lähenemist, tööhõivet ja konkurentsivõimet.

Muutuste ennetamine ja positiivne juhtimine: strateegiline lähenemine.

Selleks, et saavutada majanduskasvu ja töökohtadega seotud Lissaboni eesmärgid, vajab Euroopa rohkem aktiivseid töötajaid, kes on ka tootlikumad. See toetab pikaajalist majanduskasvu, võitleb tööpuuduse ja piirkondlike erinevuste vastu ning edendab sotsiaalset ühtekuuluvust. Seepärast peab Euroopa tegelema nii töökohtade kvantiteedi kui kvaliteediga ja töö tootlikkusega. Samuti peab ta kaaluma, kuidas lahendada majandusmigratsiooni küsimus.

Lissaboni strateegia vahearuande osana on komisjon pakkunud välja uuendatud tsükli, mis sisaldab uusi juhiseid ning on seotud majanduspoliitika kooskõlastustsüklite ratsionaliseerimisega Euroopa tasandil. Tööhõivet käsitleva, Wim Koki juhitud 2003. aasta rakkerühma (aruanne “Töö, töö, töö”) neli prioriteeti on selle tsükli keskmes eesmärgiga:

- suurendada töötajate ja ettevõtjate kohanemisvõimet;
- meelitada rohkem inimesi sisenema ja jääma tööturule;
- investeerida rohkem ja tõhusamalt inimkapitali;
- tagada reformide tõeline rakendamine parema juhtimise kaudu.

Selleks, et parandada Euroopa Tööhõivestrategia juhtimist, kavatseb komisjon 2006. aastal pakkuda välja meetme, mille abil muuta tundlikumaks Euroopa Sotsiaalfondi osapooli. 2006/2007. aastal algatab komisjon teavituskampaania, mis on suunatud asjaomastele parlamentidele ja isikutele igal tasandil.

Suureneva majandusliku integratsiooni ja intensiivistunud globaalse konkurentsi taustal peab EL suutma tõhusamalt ennetada, vallandada ja juhtida majandusmuutusi. Majandusmuutused kiirenevad; ümberkorraldused, välja liikumine (*offshoring*), allhanked (*outsourcing*), isegi deindustrialiseerimine omandavad tähtsust.

Kogemused näitavad, et aktiivne lähenemine on nii vajalik kui võimalik. Seepärast töötab komisjon välja neljal teemal põhineva strateegia:

- suurem koostöö Euroopa poliitikasuundade vahel, mille eesmärk on julgustada ja kaasa tuua ümberkorraldusi. Selleks plaanib komisjon korraldada kõigi osapoolte ja huvirühmade kõrgetasemelise foorumi;

- sotsiaalpartnerite suurem kaasamine, eriti sotsiaalpartneritega konsulteerimise teise etapi kaudu ümberkorralduste teemal ja Euroopa töönõukogusid (94/45/EÜ) käsitleva direktiivi läbivaatamiseks;
- suurem sünergia poliitikasuundade ja nende finantshoobade, eriti Euroopa Sotsiaalfondi vahel;
- tugevam seos Euroopa tööhõivestrategia ning õigusraamistiku arengu ja sotsiaalpartnerite lepingute vahel; see muudab võimalikuks suurendada tööjõu kohanemisvõimet ning toetada elukestvat koolitust ja töökorralduse ajakohastamist.

Töösuhete uus dünaamika

Arenev õigusraamistik

Sotsiaalse dialoogi võtmeroll

Ettevõtjate sotsiaalse vastutuse suurendamine

Dünaamilises majanduses tekivad uued töötamise vormid, näiteks majanduslikult sõltuv töö ja tähtajaline töö.

Majandusliku integratsiooni valguses pakub Euroopa tasand märkimisväärt lisandväärtust seoses sellega, mida on juba tehtud riigi tasandil.

Seetõttu kavatseb komisjon võtta vastu rohelise raamatu tööõiguse arengu kohta. Selles rohelises raamatus analüüsib komisjon praegusi suundumusi uutes töömudelites ning tööõiguse rolli nende arengutega tegelemisel, pakkudes turvalisemat keskkonda, mis julgustaks tõhusat üleminekut tööturul. Dokumendi põhjal tekkiv arutelu võib viia praeguste eeskirjade ajakohastamise ja lihtsustamise ettepanekuteni.

2005. aastal teeb komisjon ettepaneku algatuseks, mis on seotud töötajate isikuandmete kaitsega. Parema reguleerimise kontekstis, nagu märgiti Lissaboni vahearuandes, teeb komisjon ettepaneku ajakohastada direktiive 2001/23/EÜ (ettevõtete üleminekid) ja 98/59/EÜ (kollektiivsed koondamised) ja konsolideerida töötajate teavitamist ja konsulteerimist käsitlevad eri sätted.

Seoses töötervishoiu ja -ohutusega pakub komisjon välja uue strateegia ajavahemikuks 2007–2012. Ennetamine tasub ära: vähem tööõnnetusi ja kutsehaigusi mõjub positiivselt tootlikkusele, vähendab kulusid, parandab töö kvaliteeti ning seega väärtustab Euroopa inimkapitali. Uus strateegia peaks keskenduma uutele ja esilekerkivatele ohtudele ning minimaalsete kaitsetasemete tagamisele töökohtades ning töötajate puhul, kes ei ole piisavalt kaitstud. Praeguse kava hindamine peaks aitama määrata kindlaks sellised uued olukorrad. Eritähelepanu peaks pöörama ka ennetusteenuste kvaliteedile, tervishoiu- ja tööohutuskoolitusele ning muudele vahenditele, millega tagatakse tervishoiu- ja ohutusnõuete parem kohaldamine. Kuna rakendamise kvaliteet on ülioluline, suunab komisjon oma pingutused õigusaktide ülevõtmise ja rakendamise jälgimisse. Tõhusa rakendamise tagamiseks peavad kõik asjaomased isikud suutma oma kohustusi täita. Euroopa Sotsiaalfondil on oluline roll valitsuste ja sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamisel.

Komisjon julgustab jätkuvalt sotsiaalpartnereid aitama igakülselt kaasa Lissaboni vahearuande täitmisele, sealhulgas lepingute sõlmimisega kõigil tasanditel.

Tunnustades sotsiaalpartnerite autonoomiat, edendab komisjon jätkuvalt Euroopa tööstusharudevahelist ja valdkondlikku sotsiaalset dialoogi, eriti tugevdades oma logistilist ja tehnilist tuge ning andes konsultatsioone EÜ asutamislepingu artikli 138 alusel.

Komisjon edendab jätkuvalt ettevõtjate sotsiaalset vastutust. Aitamaks kaasa selliste tegevuste tõhususele ja usaldusväärsusele, pakub komisjon koostöös liikmesriikide ja asjaomaste isikutega välja algatusi, mille eesmärk on veelgi suurendada ettevõtjate sotsiaalse vastutuse arengut ja läbipaistvust.

Liikudes Euroopa tööturu suunas

Vabatahtlik Euroopa võrgustik riikidevahelisteks kollektiivläbirääkimisteks

2006 – Euroopa aasta „Töötajate liikuvus“

Kui soovitakse luua tõeline Euroopa tööturg ja tagada selle tõhus toimimine, on vaja kõrvaldada olemasolevad otsesed ja kaudsed tõkked ning panna alus poliitikasuundadele, millega luuakse tingimused, et asjaomased isikud saaksid Euroopa piirkonnast maksimumkasu. Nagu märgiti Lissaboni vahearuandes, teeb komisjon ettepaneku kõrvaldada tööjõu liikumise takistused, eriti sellised, mis tulenevad ametipensionisüsteemidest.

ELis on endiselt olulist potentsiaali, et lihtsustada kvaliteedi ja tootlikkuse parandamist ettevõtjate vahelise tihedama koostöö abil.

Vabatahtliku raamistiku loomine riikidevahelisteks kollektiivläbirääkimisteks kas ettevõtjate või majandusharude tasandil aitaks ettevõtjatel ja majandussektoritel tegeleda selliste küsimustega nagu töökorraldus, tööhõive, töötingimused ja koolitus. See annab sotsiaalpartneritele aluse oma suutlikkuse suurendamiseks riikidevahelisel tasandil. See oleks uuenduslik vahend muutuvate asjaoludega kohandumisel ning sellega kaasneksid tulusad riikidevahelised lahendused. Selline lähenemine on kindlalt seotud Lissaboni strateegia propageeritud koostööga muutuste nimel.

Komisjon kavatseb võtta vastu ettepaneku, mille eesmärk on võimaldada sotsiaalpartneritel formuleerida riikidevaheliste kollektiivläbirääkimiste laad ja tulemused. Sellise ressursi olemasolu on hädavajalik, ent selle kasutamine jääb vabatahtlikuks ning sõltub täielikult sotsiaalpartnerite soovist.

Lisaks on isikute vaba liikumine üks neljast põhivabadusest ning oluline vahend majanduse kohanemisel. Euroopa tööhõiveteenistuste võrgustiku tugevdamine lihtsustaks sellist liikuvust. Siiski tekivad mitmed konkreetsed küsimused: üleminekuperiood (seoses töötajatega uutest liikmesriikidest) ning sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise sätete tugevdamine ja lihtsustamine.

Komisjon loob 2005. aastal kõrgetasemelise töörühma, millesse kuuluvad iga liikmesriigi esindajad ning mille ülesanne on hinnata laienemise mõju liikuvusele ning seda, kuidas viimasel laienemisel heakskiidetud üleminekuperioodid toimivad. See peaks olema alus aruandele, mille komisjon esitab nõukogule 2006. aasta alguses üleminekuperioodide kohta võetavate otsuste kohta.

Komisjon viib läbi ka uurimusi, mille eesmärk on pidevalt jälgida migratsiooni pärast laienemist ning pidades silmas tulevase laienemisi.

Lisaks üritatakse ajakohastada ja kohendada ühenduse eeskirju, muutes sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamist käsitlevaid määrusi (määrused (EMÜ) nr 1408/71, (EÜ) nr 883/2004 ja (EMÜ) nr 574/72).

2.2. Ühtsem ühiskond: võrdsed võimalused kõigile

Sotsiaalkaitse ajakohastamine: Lissaboni vahearuande peateema

Avatud kooskõlastusmeetodi kasutamine tervishoius ja pikaajalises hoolduses.

Kõik liikmesriigid on alustanud oma sotsiaalkaitssüsteemide pikaajalisi reforme. Avatud kooskõlastusmeetod pakub ühiseid eesmärke, ent jätab iga liikmesriigi otsustada, milliste viiside ja vahenditega need saavutatakse. Euroopa Sotsiaalfond panustab kohapeal hõlvamise poliitika rakendamisse.

See meetod, mida esialgu kohaldati tõrjutuse ja vaesuse vastu võitlemisel (alates 2000. aastast) ning seejärel pensionide puhul (alates 2002. aastast), on leidnud laialdast heakskiitu eri partnerite (riikide valitsused, sotsiaalpartnerid, kodanikuühiskond ning kohalikud ja piirkondlikud osapooled) poolt. Nad taotlesid ka avatud kooskõlastusmeetodi kasutuselevõtmist alates 2006. aastast tervishoiu ja pikaajalise hoolduse valdkonnas, mis on oluline reformide korraldamisel seoses kolme ühise teemaga: kõigile kättesaadavus, kvaliteet ja rahaline jätkusuutlikkus. Rakendamise kvaliteeti tuleks veelgi parandada, et muuta need riiklikud reformid tõhusamaks. Komisjon teeb ettepaneku, et avatud kooskõlastusmeetodi rakendamist tuleb ratsionaliseerida ja lihtsustada. Ratsionaliseerimine hõlmab kõigi kolme valdkonna – hõlvamise, pensionide ja tervishoiu – ühiste eesmärkide ühtse loetelu koostamist; siia kuuluvad ka läbivad eesmärgid, näiteks võrdsed võimalused ja juurdepääs tööturule.

Võitlus vaesusega ja sotsiaalse hõlvamise edendamine

Ühenduse algatus miinimumtulu süsteemide ja tööturult tõrjutud isikute integreerimise kohta

2010 – Euroopa aasta „Võitlus tõrjutuse ja vaesusega“

Käesoleva aastakümne algul oli laienenud ELis nende isikute arv, keda ohustas vaesus või püsiv vaesus, väga kõrge: vastavalt 15% ja 9%. Reaalsete võimaluste puudumine takistab inimestel ühiskonnas täielikult osalemast. Lisaks sellele muudab vaesuse edasikandumine põlvkonniti püsivalt tõrjutuks kõige haavatavamad. See ei ole sotsiaalselt ja majanduslikult jätkusuutlik ning näitab, et väljakutsed on endiselt märkimisväärsed, isegi vaatamata sellele, et globaalsed strateegiad on igal pool sisse viidud ning need arvestavad vaesuse mitmeid tahke.

Uue kava alusel jätkab komisjon riiklikke miinimumtulu kavasid käsitlevat mõttevahetust, mille ta lubas läbi viia eelmise sotsiaalmeetmete kava rakendamisel. Avatud kooskõlastusmeetodi abil on liikmesriigid juba üritanud muuta oma riiklikke miinimumtulu süsteeme tõhusamaks. Ent paljud inimesed on endiselt märkimisväärses raskustes ning neil ei ole ei tööd ega riiklikku miinimumtulu kaitset.

2005. aastast algatab komisjon konsultatsioonid põhjuste suhtes, miks praegused kavad ei ole piisavalt tõhusad. Nendel konsultatsioonidel keskendutakse sotsiaalpartneritele, kes on otseselt seotud hõlvamismeetmete rakendamisega tööturu kaudu, mis võiks sillutada teed konkreetsetele meetmetele paremate võimaluste pakkumisel. Komisjon pakub välja ka idee kuulutada 2010. aasta sotsiaalse tõrjutuse ja vaesusega võitlemise Euroopa aastaks. Sel aastal tuleks mõõta kümne aasta jooksul tehtud edusamme, et rõhutada eelkõige kõige tundlikumate elanikkonnagruppide haavatavust.

Mitmekesisuse ja mittediskrimineerimise edendamine

Strateegiline lähenemine võitlusel diskrimineerimisega (2005)

2007 – Euroopa aasta „Võrdsed võimalused“

Uus etapp meeste ja naiste võrdõiguslikkuse edendamisel. Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut

EL on võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamisel olnud suunav jõud. EL on olnud teenäitaja meeste ja naiste võrdõiguslikkuse vallas ning aidanud kaasa sellealastele edusammudele liikmesriikides. Diskrimineerimise vastane võitlus põhineb tugevatel õigustel ning seab prioriteediks kõigi Euroopa vahendite vahelise sünergia.

Pärast 2004. aasta rohelist raamatut „Võrdõiguslikkus ja mittediskrimineerimine laienenud Euroopa Liidus“, millele saadi üle 1500 vastukaja, avaldab komisjon 2005. aastal teatise, milles esitatakse kavandatav poliitiline lähenemine ning määratakse kindlaks uute meetmete poliitiline raamistik, sealhulgas ELi praegust õigusraamistikku toetavate mis tahes algatuste võimalikkus ja asjakohasus. Teatistes käsitletakse ka vähemuste, eriti mustlaste, küsimust.

Komisjon kavatseb kuulutada 2007. aasta võrdsete võimaluste Euroopa aastaks, mis rõhutab selle küsimuse olulisust, toob esile saavutatud tulemused ning näitab mitmekesisuse eeliseid Euroopa majanduse ja ühiskonna jaoks.

ELil on pikaajaline kindlate meetmete traditsioon soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas. Vaatamata tehtud edusammudele on ikka veel märkimisväärsed probleemid sellistes valdkondades nagu soolised palgaerinevused, naiste juurdepääs tööturule ja osalemine tööturul, koolitus, karjääri edendamine, perekonna- ja tööelu kokkusobitamine või osalemine otsustamisel. Kuna praegune raamstrateegia (2000–2005) hakkab lõppema, koostab komisjon teatise tulevaste poliitiliste arengute kohta, tehes ettepaneku meetmeteks kõnealuste puuduste käsitlemisel. Komisjon esitab ka oma aastaaruande kevadisele tippkohtumisele.

2004. aasta juuni Euroopa Ülemkogu kutsus üles looma Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut. Komisjon koostab lähiajal selle kohta ettepaneku. See instituut oleks teabe ja heade tavade vahetamise kohaks. See abistaks ka komisjoni ja liikmesriike ühenduse eesmärkide elluviimisel naiste ja meeste võrdõiguslikkuse valdkonnas ning tagaks, et nimetatud eesmärgid kaasataks ühenduse poliitikasuundadesse.

Puuetega inimeste võrdsete võimaluste valdkonnas esitab komisjon tegevuskava uued versioonid ning avaldab iga kahe aasta tagant Euroopa Puuetega Inimeste Päeval aruande puuetega inimeste olukorra kohta.

Üldhuvi pakkuvad sotsiaalteenused

Liikumine üldhuvi pakkuvate sotsiaalteenuste rolli ja omaduste selgitamise poole

Nagu komisjon teatas oma 2004. aasta valges raamatus üldhuviteenuste kohta, esitab ta 2005. aastal teatise, et selgitada raamistikku, milles üldist huvi pakkuvad sotsiaalteenused toimivad ja milles neid saab ajakohastada. Selles teatises koostatakse loetelu ühenduse poliitikavaldkondadest, mis on seotud üldist huvi pakkuvate sotsiaalteenustega. Selles kirjeldatakse ka, kuidas neid teenuseid korraldatakse ja kuidas need toimivad, et aidata kaasa nende ajakohastamisele ja kvaliteedi tagamisele, võttes arvesse hõlmatud valdkondi.

Riigiabi suhtes võtab komisjon 2005. aastal vastu ka otsuse, mis põhineb asutamislepingu artikli 86 lõikel 3, ning ühenduse raamistiku üldist majandushuvi pakkuvate teenuste rahastamise korra kohta. Nendes dokumentides määratakse kindlaks tingimused, mille kohaselt vastab üldist majandushuvi pakkuvatele teenustele antud riigiabi ühenduse eeskirjadele. Käimasolevate konsultatsioonide valguses kavatseb komisjon teha erandi piiratud hulgal avalike teenuste hüvitiste teatamisest. Eritingimusi võidakse kohaldada ka haiglate ja sotsiaalelamuühistute suhtes. Praktikas peaks sellest otsusest kasu saama enamik sotsiaalteenuseid, mis on üldist majandushuvi pakkuvad teenused.